Dr. Ginutis Juozapavičius UAB „GJ Magma“
Dr. Tatjana Kuzavinienė UAB „GJ Magma“

Naudingųjų iškasenų telkinių įsisavinimo procesai teisės aktų vingrybėse

GEOLOGIJOS ĮMONIŲ ASOCIACIJA

LIETUVOS KARJERŲ ASOCIACIJA

LDĮA
LIETUVOS DURPIŲ ĮMONIŲ ASOCIACIJA

LPK
LIETUVOS PRAMONINKŲ KONFEDERACIJA

Nelogiški įstatymų suvaržymai ir trumparegiškumas

Teisės aktų nuostatų modifikavimas vertinant planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai

Unikalūs atsakingų institucijų specialistų reikalavimai

Paaštrėjo arba tapo nebejmanomu įsisavinti išteklius, jeigu telkinį kerta iškastas griovys, kuris nuvestas į natūralia vaga tekančią upę

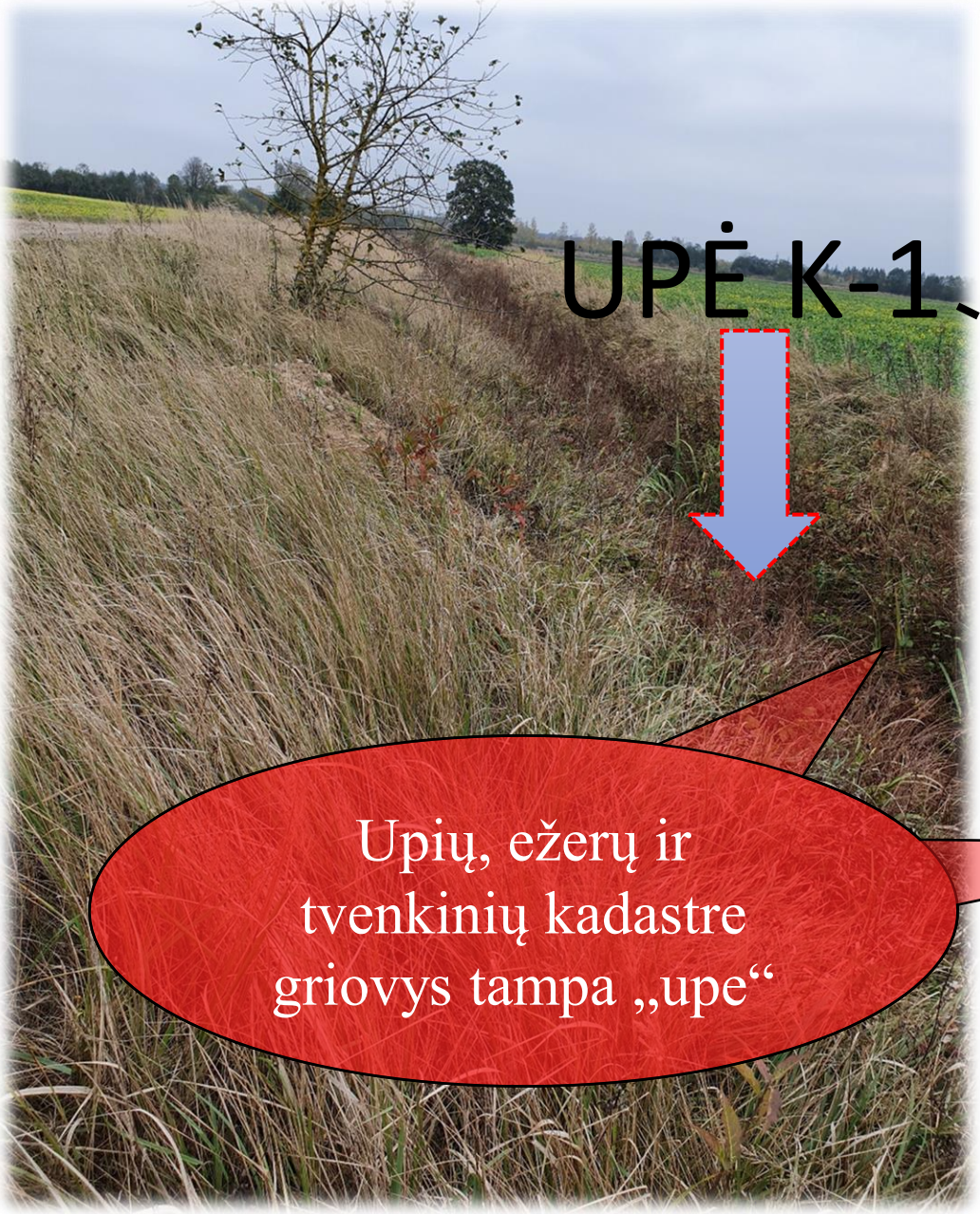

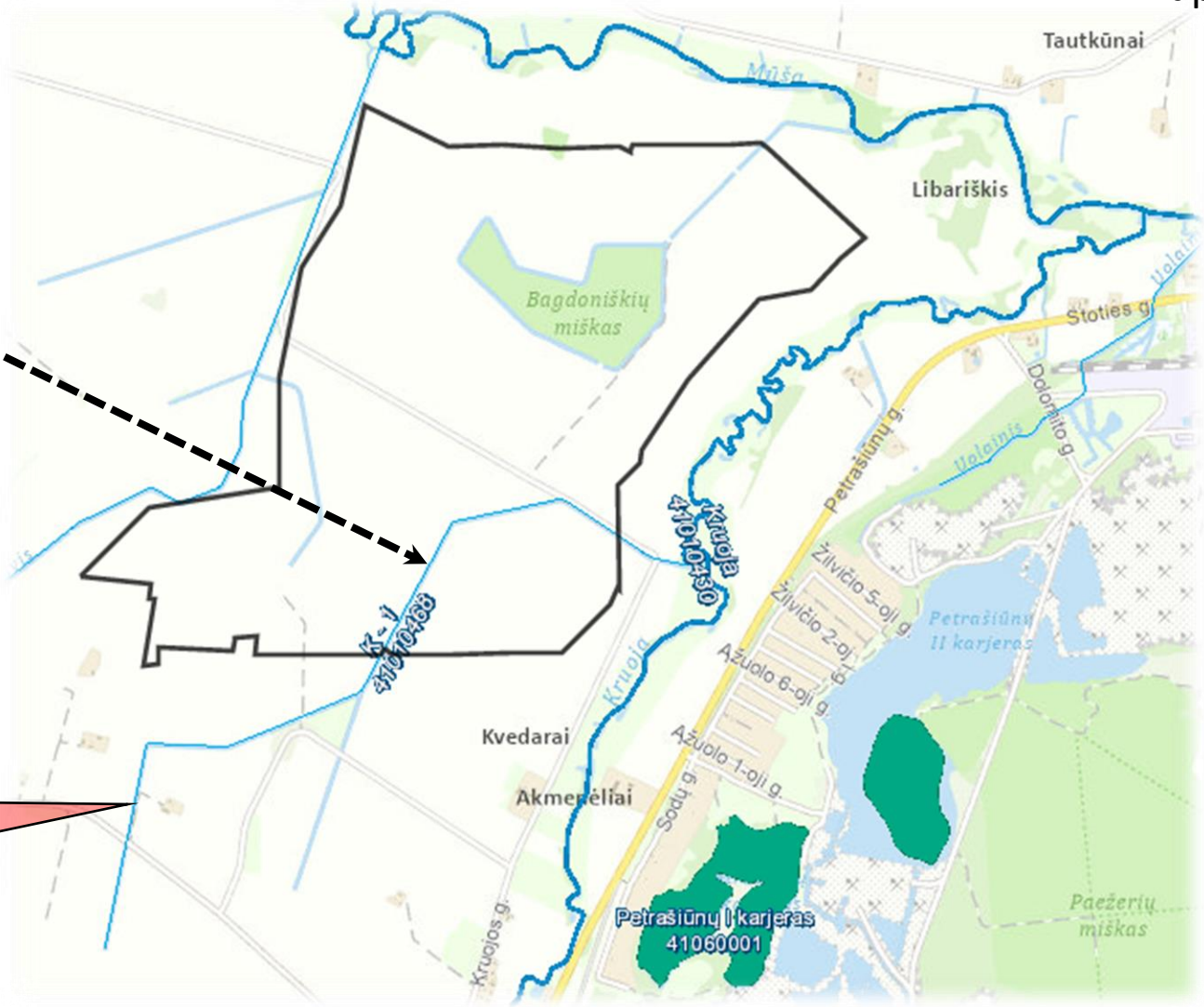

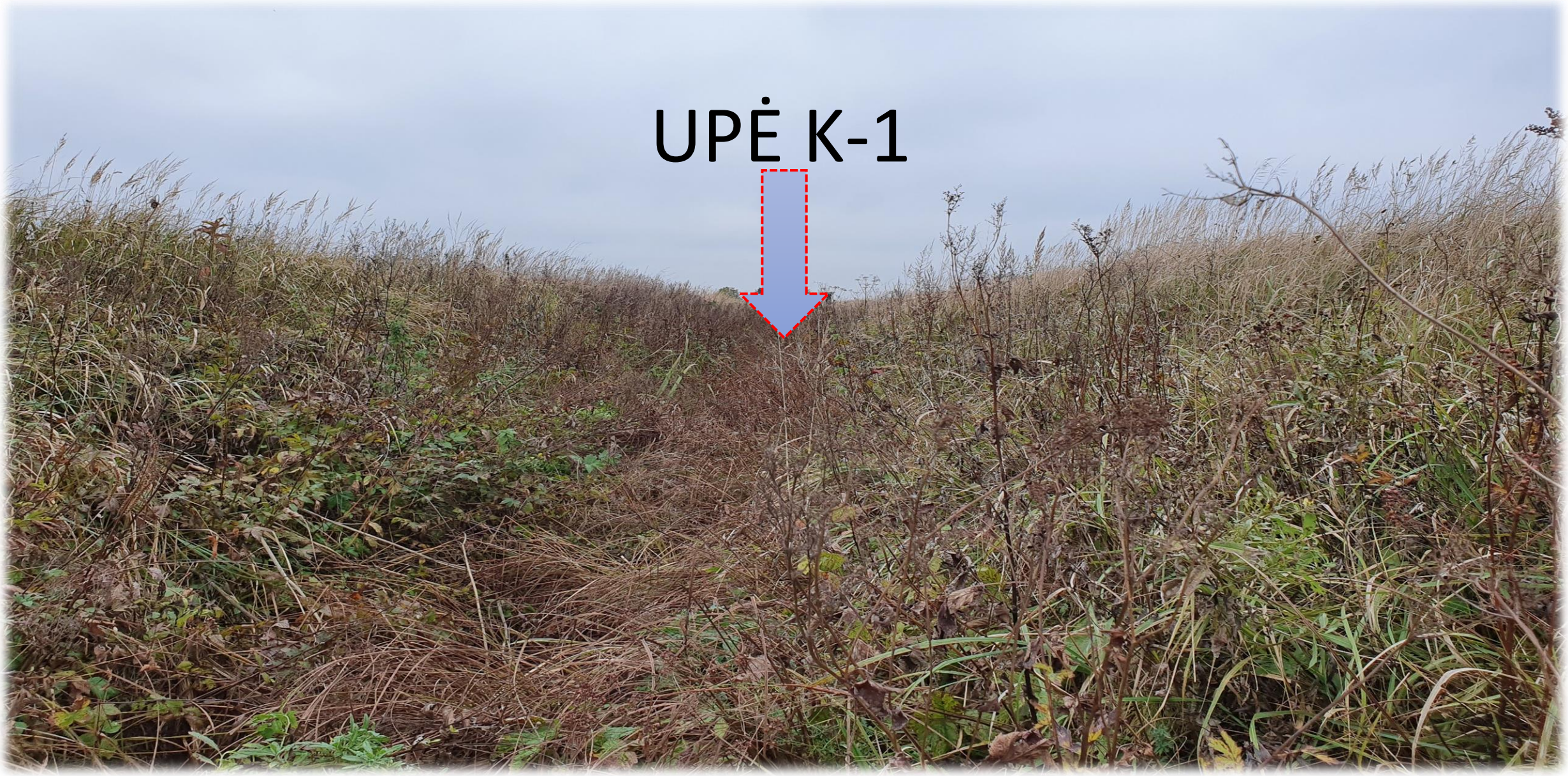

„Upės“ vardas suteiktas pagal upės priėmėjos vardo pirmą raidę ir eilės Nr.

Pvz.: Griovys, iškastas į Kruojos upę bus pavadintas „upe“ K-1, į Ežerėlės upę – E-1, į Seiros upę S-2 ir t.t.

Tokie „grioviai“ savivaldybių turto balanse apskaitomi kaip melioracijos statiniai.

Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymas

2 straipsnis.

5. **Melioracijos statiniai** – melioracijai naudojami įvairūs statiniai (**GRIOVIAI**, slenksčiai, greitvietės, vandens pralaidos, drenažo rinktuvai ir sausintuvai, siurblinės, tvenkinių žemės užtvankos, pylimai, drėkinimo vamzdynai, šuliniai, vandens nuleistuvai ir kiti).

MTR 2.02.01:2006

10.14. Ištiesintas upelis – dirbtinai sutvarkyta taisyklingo skerspjūvio upelio vaga;

10.17. Upės vagos reguliavimas – upės vagos tvarkymas ją pritaikant laivybai, hidrotechnikos statinių statybai ir melioracijos reikmėms: vagos gilinimas, tiesinimas, valymas ir pan.;

Ištiesintos vagos (sureguliuoti) upeliai atsirado Lietuvoje žemių melioracijos proceso metu ir dabar sudaro per 80 % viso upių ilgio.

Sureguliuoti upeliai yra apskaitomi kaip melioracijos statiniai, sudarantys dalį nacionalinio valstybės turto (fragmentas iš ataskaitos):

VALSTYBĖS TURTO VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR DISPONAVIMAS 2019 METAIS

MELIORACIJOS STATINIAI

Melioracijos statiniai	Ilgis, tūkst. km	Likutinė vertė, mln. €	Nusidėvėjimo %
Sureguliuoti upeliai, magistraliniai grioviai	50,77	48,38	88,25
Pylimai	0,42	10,23	42,75
Drenažo rinktuvai	72,26	195,32	64,84

Kyla dviprasmybės tais atvejais, kai dirvų sausinimo tikslams iškastas griovys nuvestas yra į upę.

Lietuvos Respublikos vandens įstatymas

Reglamentuoja (esama situacija)

14 straipsnis. Upių ir ežerų reguliavimas

1. Draudžiama reguliuoti (tvenkti (patvenkti) ir kitais būdais keisti vandens lygį, gylį ir (arba) krantų liniją) upes ir (arba) ežerus, išskyrus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytus atvejus.

Siūloma išdėstyti taip:

1. Draudžiama reguliuoti (tvenkti (patvenkti) ir kitais būdais keisti vandens lygį, gylį ir (arba) krantų liniją) **natūralias** upes ir (arba) ežerus, išskyrus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytus atvejus.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Buitinės nuotekos –

1[1]. **Dirbtinis vandens telkinys** –

2. **Galimai teršiama teritorija** –

.....

Lietuvos Respublikos vandens įstatymas

14. **Paviršinis vandens telkinys** – ***kiekybės rodikliais*** apibūdinama žemės paviršiuje esanti vandens aplinkos dalis, tai yra: jūra ar jos dalis, *upė ar jos dalis*, ežeras, dirbtinis vandens telkinys.

.....

Tačiau įstatyme nėra sąvokos kas yra upė.

Todėl bet kokį griovį galima laikyti upe.

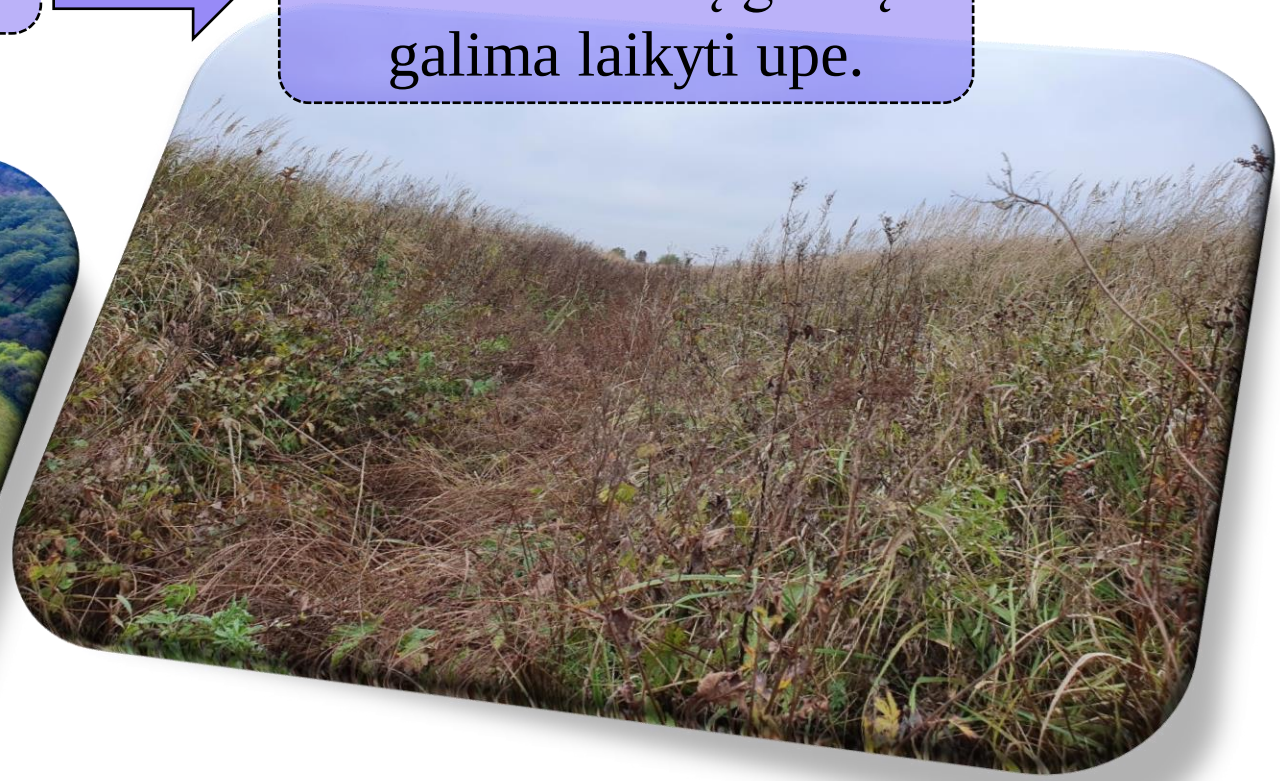

Pakaktų, kad įstatyme atsirastų vadovėliuose pateikiama sąvoka, kad

„Upė – natūrali vandens tėkmė, tekanti pastovia pačios išgraužta vaga sausumos paviršiumi“

„Negana to, kiekviena upė ar menkesnis upokšnis, pagaliau visi hidrografinio tinklo komponentai turi vardus, gražius lietuviškus, senus baltiškos kilmės pavadinimus.“

SAUSINAMASIS GRIOVYS

UPĖ LIELUKAS

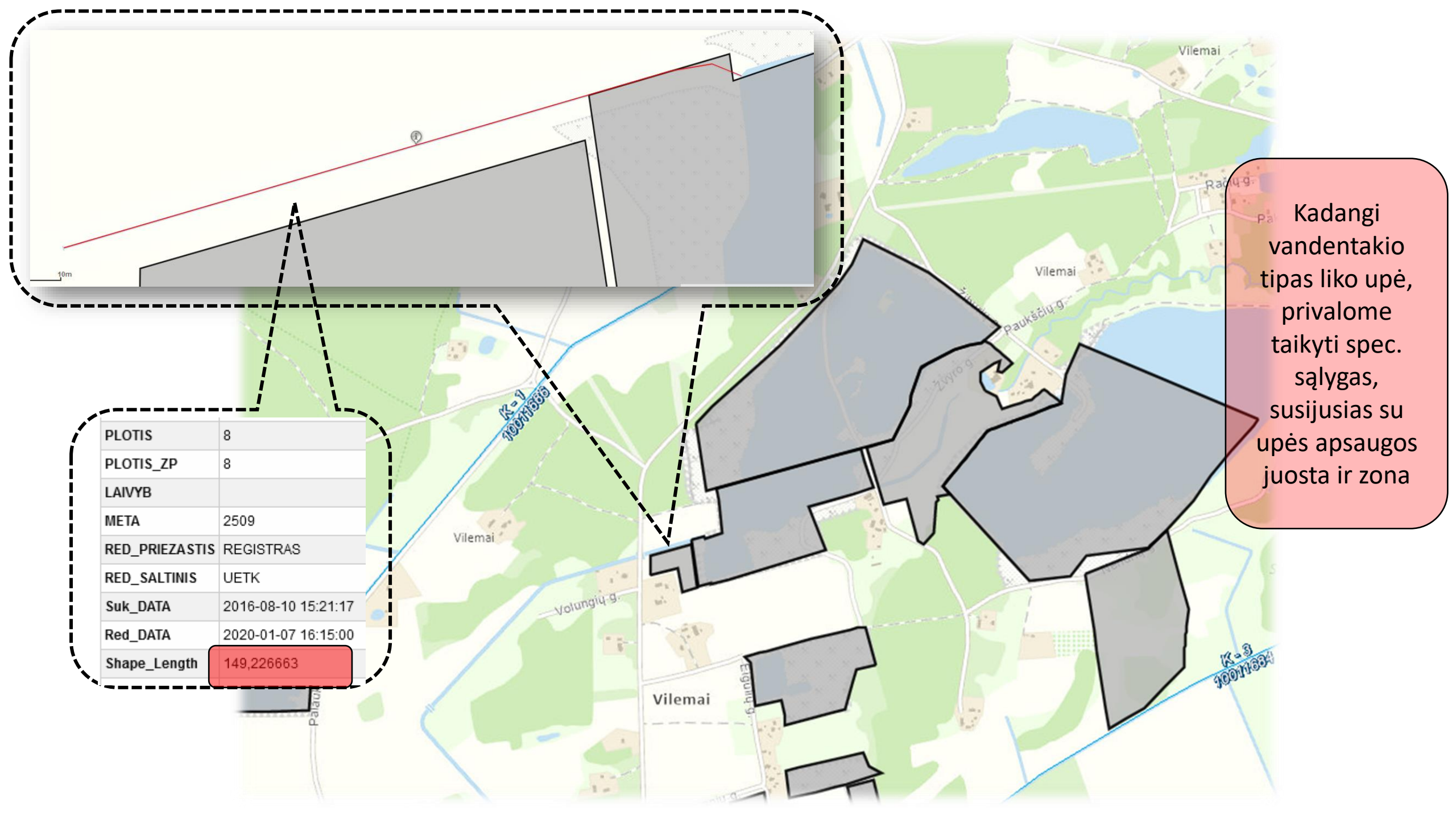

PLOTIS	8
PLOTIS_ZP	8
LAIVYB	
META	2509
RED_PRIEZASTIS	REGISTRAS
RED_SALTINIS	UETK
Suk_DATA	2016-08-10 15:21:17
Red_DATA	2020-01-07 16:15:00
Shape_Length	149,226663

Neaiški situacija dėl žemės gelmių išteklių naudojimo planų turinio kai planuojama gavyba iš ežerų, upių ar jūros dugno....

Lietuvos Respublikos žemės įstatymas

Reglamentuoja (esama situacija)

27 straipsnis. **Vandens ūkio paskirties žemė**

1. Vandens ūkio paskirties žemę sudaro pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus suformuoti valstybei ar kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausantys **vandens telkiniai**.

2. Pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą žemės naudojimo būdą vandens ūkio žemės sklypai skirstomi į:

1) **ūkinei veiklai** naudojamus **vandens telkinius**;
2) rekreacinius vandens telkinius;
3) ekosistemas saugančius vandens telkinius;
4) bendrojo naudojimo vandens telkinius.

29 straipsnis. **Kitos paskirties žemė**

1. Kitos paskirties žemei priskiriami žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą žemės naudojimo būdą skirstomi į:

10) **naudingųjų iškasenų teritorijas**;

Žemės naudojimo būdų turinio aprašas

25. Naudingųjų iškasenų teritorijos	Žemės sklypai, skirti naudingųjų iškasenų gavybai ir kasybai atviruose kasiniuose (karjeruose), požeminiuose kasiniuose (šachtose) ir gręžiniuose, taip pat joms sandėliuoti.

Eksploatuojant žemės gelmių išteklius iš ežerų, upių ar jūros dugno tiek kasybos metu, tiek darbams užsibaigus **VANDENS TELKINIO PAVIRŠIUS LIEKA NEPAKITĘS**.

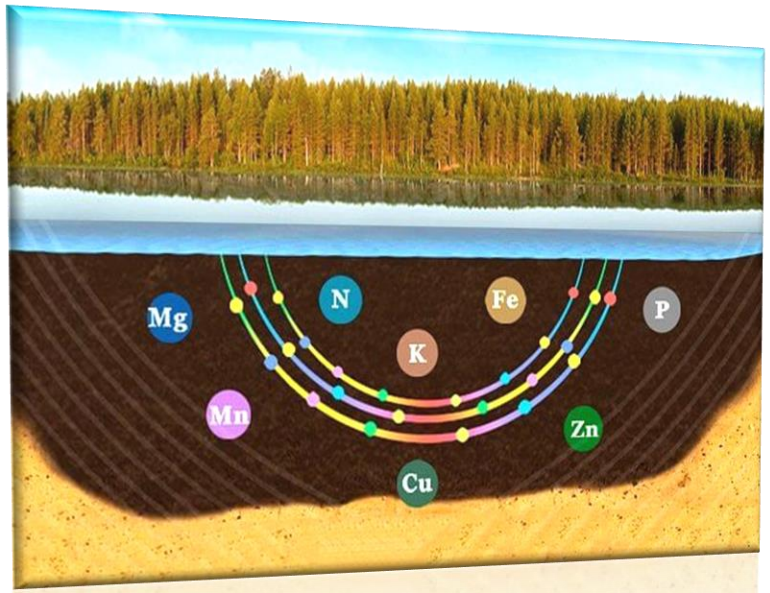

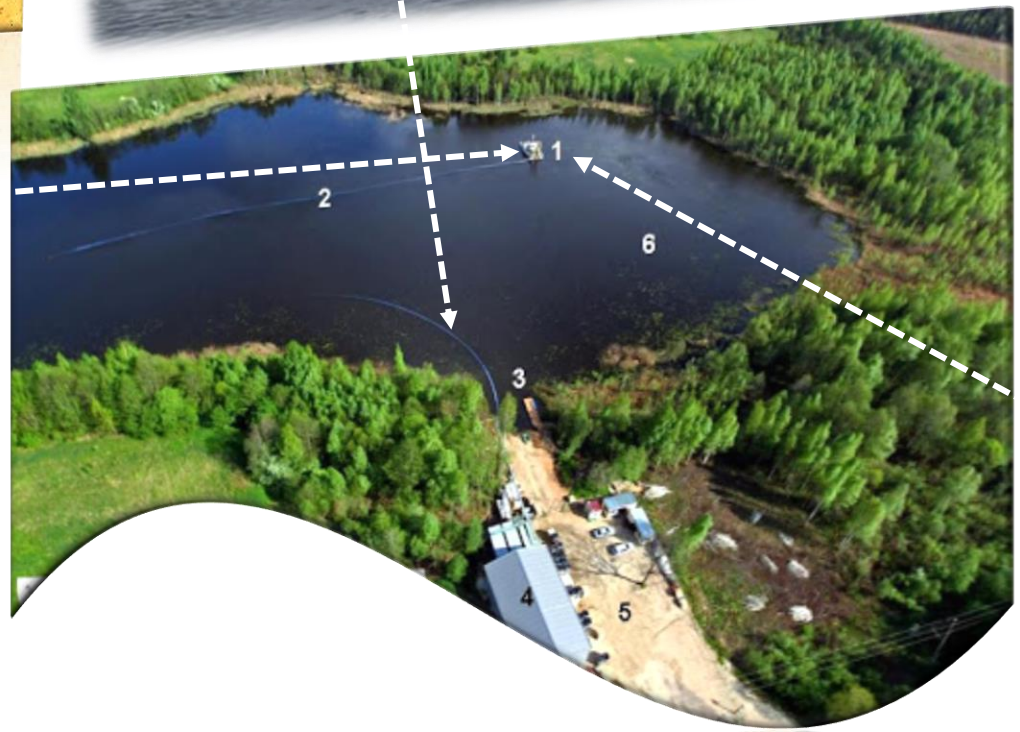

Todėl **nebūtina tokio žemės gelmių išteklių telkinio ploto kasybos laikotarpiui paversti kitomis naudmenomis** (naudingųjų iškasenų teritorija), o baigus eksploatuoti žemės gelmių išteklius vėl atkeisti į vandens ūkio naudmenas. Jūroje ar upėse žemės sklypai nėra formuojami ir jų naudojimo paskirtis nenustatoma.

Lietuvos Respublikos žemės įstatymas

Siūloma 27 straipsnį „Vandens ūkio paskirties žemė“ papildyti punktu:

4. Žemės savininkas ar valstybinės žemės naudotojas gali vandens ūkio paskirties žemėje eksploatuoti žemės gelmių išteklius nekeisdamas pagrindinės žemės naudojimo paskirties

Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas

Siūloma 15 straipsnio „Žemės gelmių naudojimo planas“ 9 dalies 6 punktą papildyti:

9. Žemės gelmių naudojimo plane turi būti numatyta:

6) žemės sklypo ribos, plotas, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas, naudojant naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes, ir pagrindinė žemės naudojimo paskirtis bei naudojimo būdas (būdai) po išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivavimo. **Eksploatuojant žemės gelmių išteklius iš ežerų, upių ar jūros dugno šie reikalavimai taikomi tiktai sausumos daliai, kur planuojama telkinio įsisavinimui reikalinga aptarnavimo infrastruktūra.**

Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymas

Reglamentuoja (esama situacija)

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

4. Naudingosios iškasenos – žemės gelmėse esančios gamtinės *mineralinės medžiagos*, kurios tinkamos naudoti gamyboje ar kitoms reikmėms.

Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas

Reglamentuoja (esama situacija)

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

15. Naudingosios iškasenos – žemės gelmėse *esančios gamtinės medžiagos*, kurias galima naudoti gamyboje ar kitoms reikmėms:
    1) angliavandeniliai:
        a) išsklaidytieji angliavandeniliai;
        b) tradiciniai angliavandeniliai;
    2) metalų rūdos;
    3) nemetalinės naudingosios iškasenos;
    4) vertingieji mineralai.

Žemės gelmėse esančios ***organinės kilmės medžiagos*** tokios kaip durpės, gintaras, rudoji anglis, sapropelis nebelaikomos naudingosiomis iškasenomis ir tampa ne šio įstatymo objektu

Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymas

4 straipsnis. Mokesčio objektas **Reglamentuoja** (esama situacija)

Mokesčio objektas yra šie išgaunami valstybiniai gamtos ištekliai:

1) naudingosios iškasenos, nurodytos šio įstatymo 1 priede, išskyrus angliavandenilius ir durpes, naudojamas gydymo įstaigose;

Lietuvoje tiek durpės, **tiek sapropelis** jau naudojami visuomenės sveikatinimo tikslams ir ne vien tiktai gydymo įstaigose, bet ir kitose institucijose, kur atliekamos SPA procedūros.

Siūloma 4 straipsnio 1 punktą papildyti ir pakeisti:

1) naudingosios iškasenos, nurodytos šio įstatymo 1 priede, išskyrus angliavandenilius ir durpes bei **sapropelį,** ~~naudojamas gydymo įstaigose~~ **naudojamus visuomenės sveikatos gerinimo tikslais**;

Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymas

7 straipsnis. Mokesčio apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo tvarka **Reglamentuoja** (esama situacija)

1. Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, <...>, mokestinis laikotarpis yra kalendorinis ketvirtis. <...>

2. Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, <...>, mokėtojai, mokestinio laikotarpio mokesčio deklaracijoje taikydami indeksuotą šio įstatymo 1 ar 2 prieduose nustatytą tarifą, apskaičiuoja ir moka mokestį už visą per tą mokestinį laikotarpį išgautą gamtos išteklių kiekį.

4. Mokesčio mokėtojai, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, privalo užpildyti mokesčio už valstybinius gamtos išteklius deklaracijas ir jas pateikti tai teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai, kurios veiklos teritorijoje jie yra arba privalo būti įregistruoti mokesčio mokėtojais, ir sumokėti mokestį už valstybinius gamtos išteklius iki antro kalendorinio mėnesio, einančio po mokestinio laikotarpio, už kurį mokestis mokamas, 15 dienos.

5. Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius deklaracijos formą, jos pildymo ir pateikimo tvarką nustato Aplinkos ministerija kartu su Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos.

Siūloma 7 straipsnį papildyti:

„6. Į mokesčio už kietųjų naudingųjų iškasenų gavybos deklaraciją įrašomas per ataskaitinį laikotarpį iškastas naudingojo klodo kiekis, apskaitomas pagal markšeiderinius matavimus, išskyrus atvejus, kai gavyba vyksta iš natūralių ežerų, upių ar jūros dugno. Tais atvejais iškastas naudingojo klodo kiekis apskaitomas pagal nusausėjusios ir realizuotos produkcijos kiekius.“

kaip turi būti apskaičiuojamas iškastas naudingųjų iškasenų kiekis įstatymas nereglamentuoja

Teritorijų planavimas žemės gelmių srityje darosi vis painesnis...

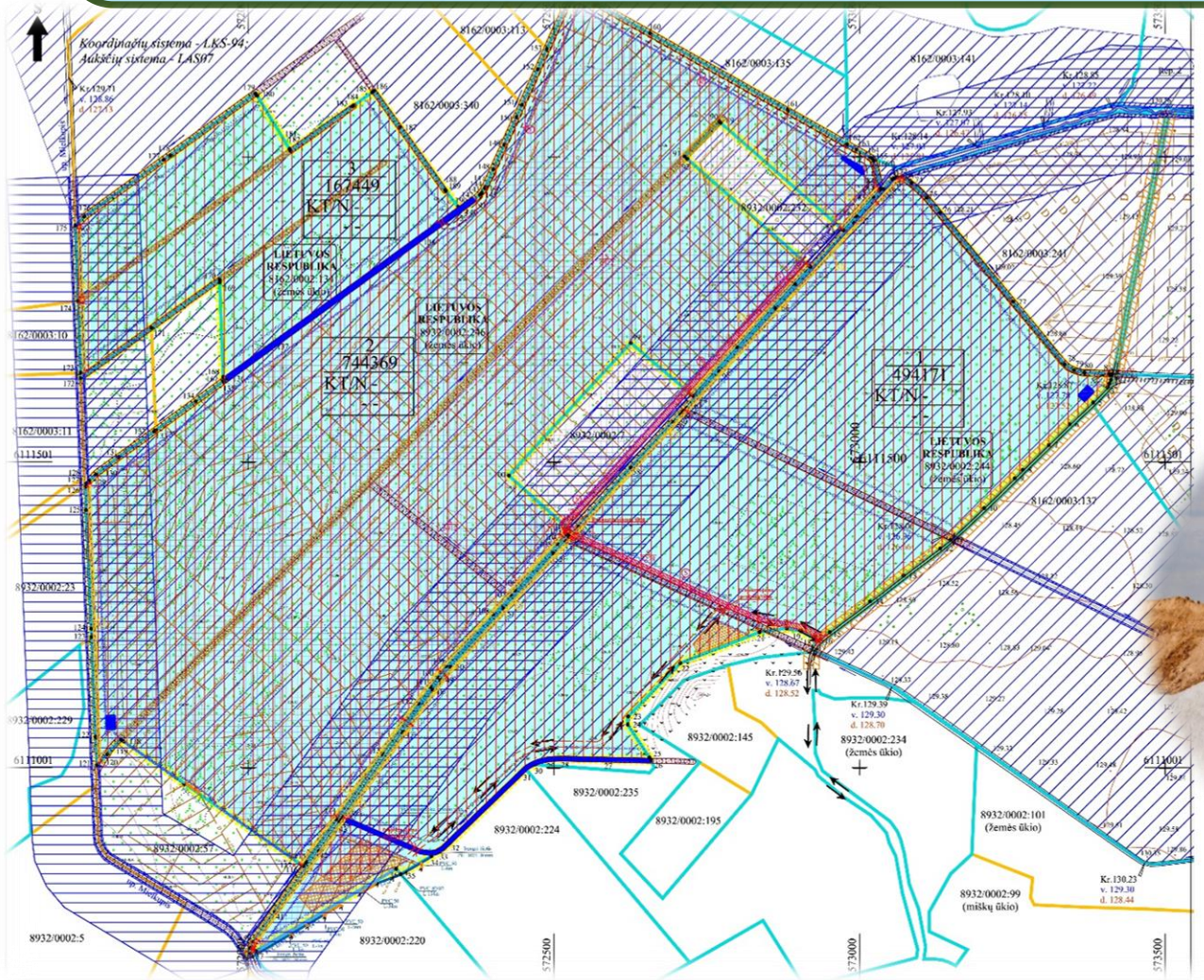

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas

įsigaliojo nuo 2021-07-01 d.

30 straipsnis. Bendrieji specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo reikalavimai

1) specialiojo teritorijų planavimo dokumento sprendinių **viešinimas** – parengto teritorijų planavimo dokumento viešinimas Vyriausybės nustatyta **bendrąja** teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų **tvarka**, atsižvelgus į šio dokumento teritorijų planavimo lygmenį, ***išskyrus koreguojamų*** specialiojo teritorijų planavimo dokumentų viešinimą, *kai taikoma* Vyriausybės nustatyta ***supaprastinta*** teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų *tvarka*. Vyriausybės nustatyta supaprastinta teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų tvarka netaikoma tais specialiojo teritorijų planavimo dokumento koregavimo atvejais, kai specialiojo teritorijų planavimo dokumente taisomos techninės klaidos tik specialiojo teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančio subjekto sprendimu, o informacija apie priimtą sprendimą skelbiama planavimo organizatoriaus interneto svetainėje ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje;

Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklės

39. Naudojimo planas turi būti **koreguojamas**, kai *numatoma keisti*:

39.1. bent **vieną iš** pagrindinių karjero **kasybos darbų sistemos elementų** (karjero atidengimo būdas, kasviečių, pakopų, karjero vidaus kelių, kasybos atliekų įrenginių, laikinųjų sąvartų ir kt. parametrai ir (ar) išdėstymas bei šių kasybos darbų sistemos elementų tarpusavio sąryšis);

39.2. numatytų **karjero rekultivacijos darbų pobūdį ar sąlygas**;

39.3. nemetalinių naudingųjų iškasenų ir vertingųjų mineralų **gavybos apimtį** (faktinė kasvietės padėtis daugiau kaip 10 metų atsilieka nuo nurodytos Naudojimo plano gavybos darbų kalendoriniame plane), gavybos darbų eiliškumą kasybos sklypo plote.

PO 20 METŲ nuo Naudojimo plano sudarymo jis turi būti koreguojamas, **papildant** iš naujo sudarytais **kalendoriniais** nuodangos ir gavybos darbų planais.

Kai laikinai arba visiškai nutraukiami gavybos darbai ir išgauta tik dalis Naudojimo plane numatytų išgauti išteklių, Naudojimo planas turi būti koreguojamas, papildant jį likusių telkinyje naudingųjų iškasenų išteklių apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo sprendiniais.

Kasybos darbų sistema, kalendoriniai planai, gavybos apimtys yra neviešinami pagal žemės gelmių įstatymo nuostatas.

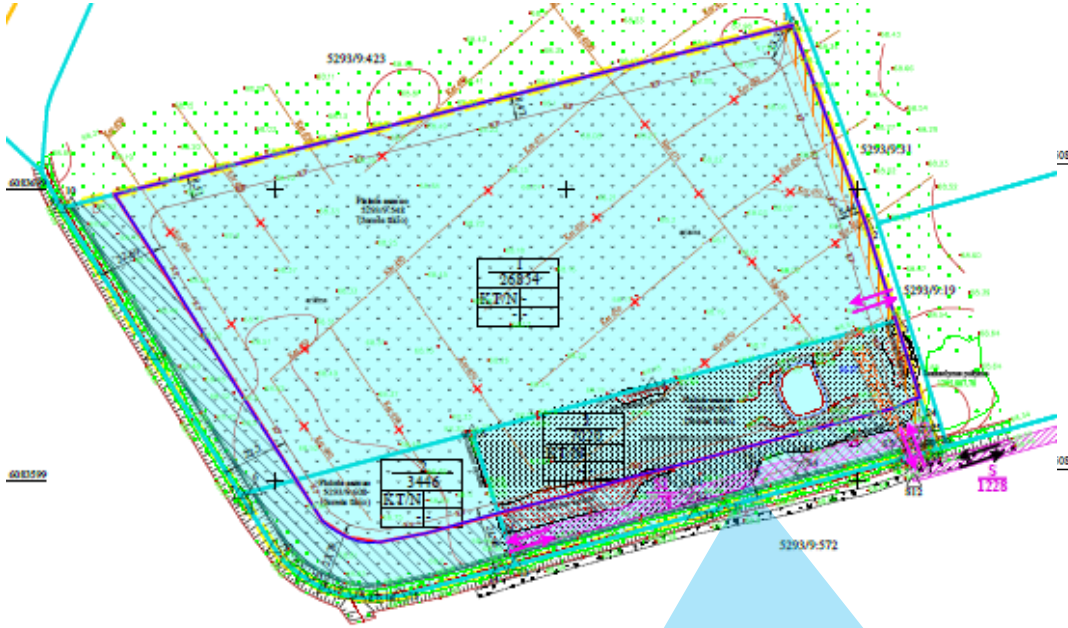

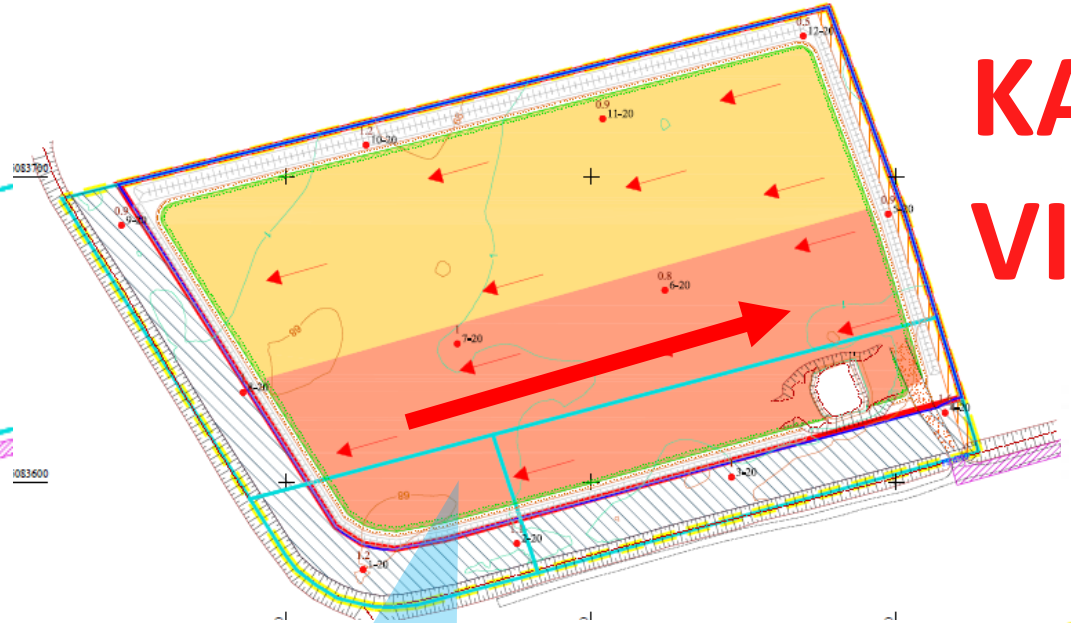

KĄ VIEŠINTI ?

VIEŠINAMAS, SVARSTOMAS

NEVIEŠINAMI, NESVARSTOMI

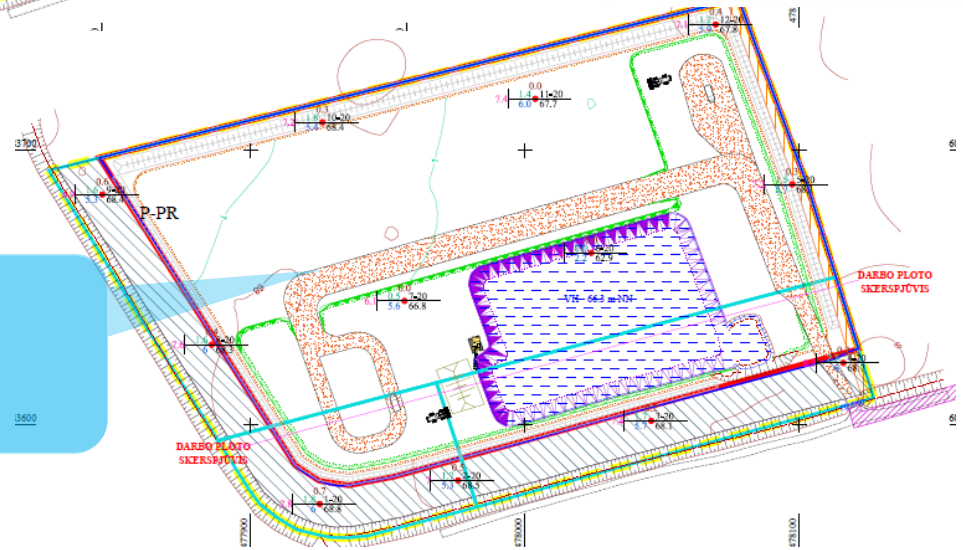

Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklės

21. Teritorijos planavimo dalis susideda iš šių skyrių:

21.1. žemės sklypo (sklypų) formavimas – aprašomi formuojami ir (ar) pertvarkomi žemės sklypai;

21.2. pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) naudojimo būdo keitimas – **nurodoma į planuojamą teritoriją patenkančių žemės sklypų** pagrindinė žemės naudojimo **paskirtis ir naudojimo būdas (būdai)** naudingosios iškasenos **gavybos metu bei atlikus planuojamos teritorijos rekultivaciją**.

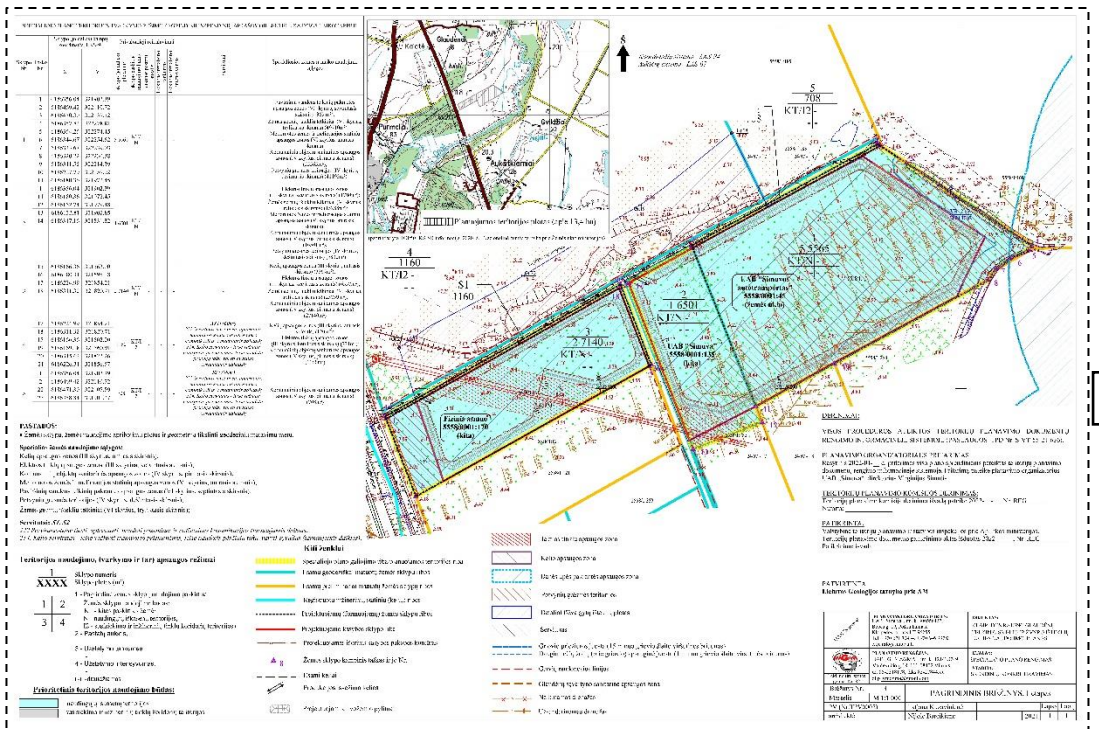

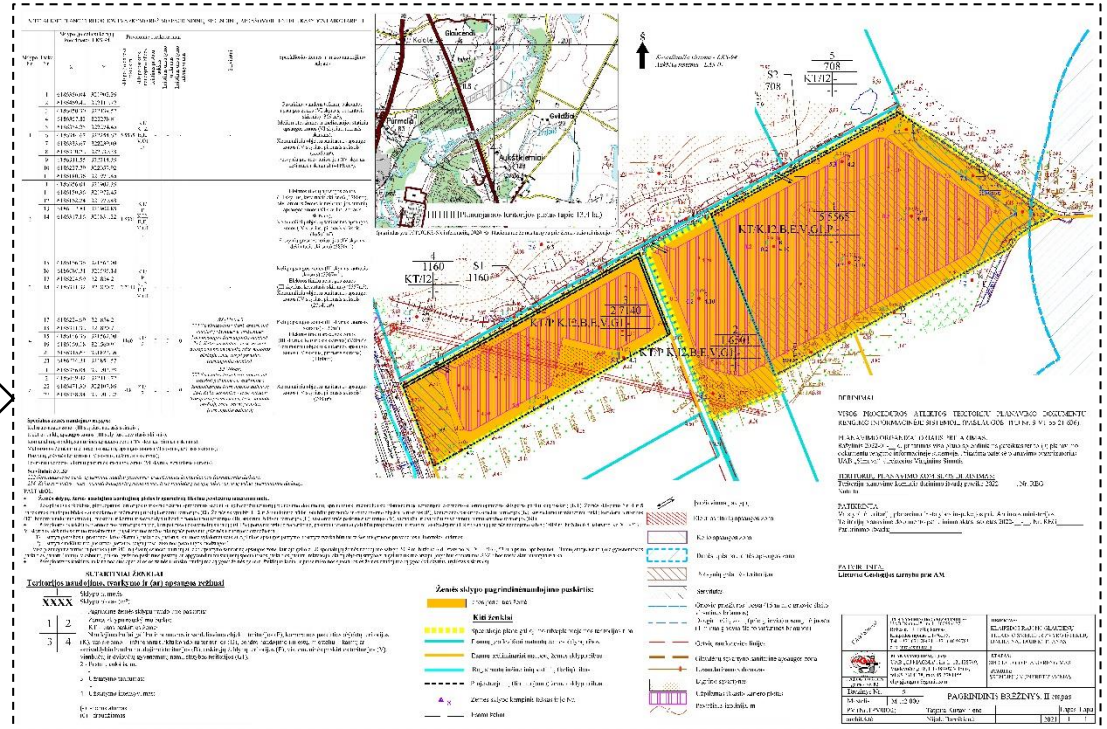

Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklės

24. Rekultivacijos dalyje pateikiama išsami kasybos darbais paveikto ploto charakteristika bei nagrinėjami kasybos metu pažeistų žemių **rekultivacijos** ir kitų aplinkos elementų atkūrimo **būdai** (rekultivacijos būdai numatomi **atsižvelgiant į** planuojamos teritorijos geologines bei teritorijų planavimo sąlygas ir **savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano**, jeigu jis parengtas, **sprendinius**) ir priemonės

IŠIMČIŲ DĖL ŽEMĖS SKLYPŲ PASKIRČIŲ IR BŪDŲ NĖRA, VADOVAUTIS BP SPRENDINIAIS

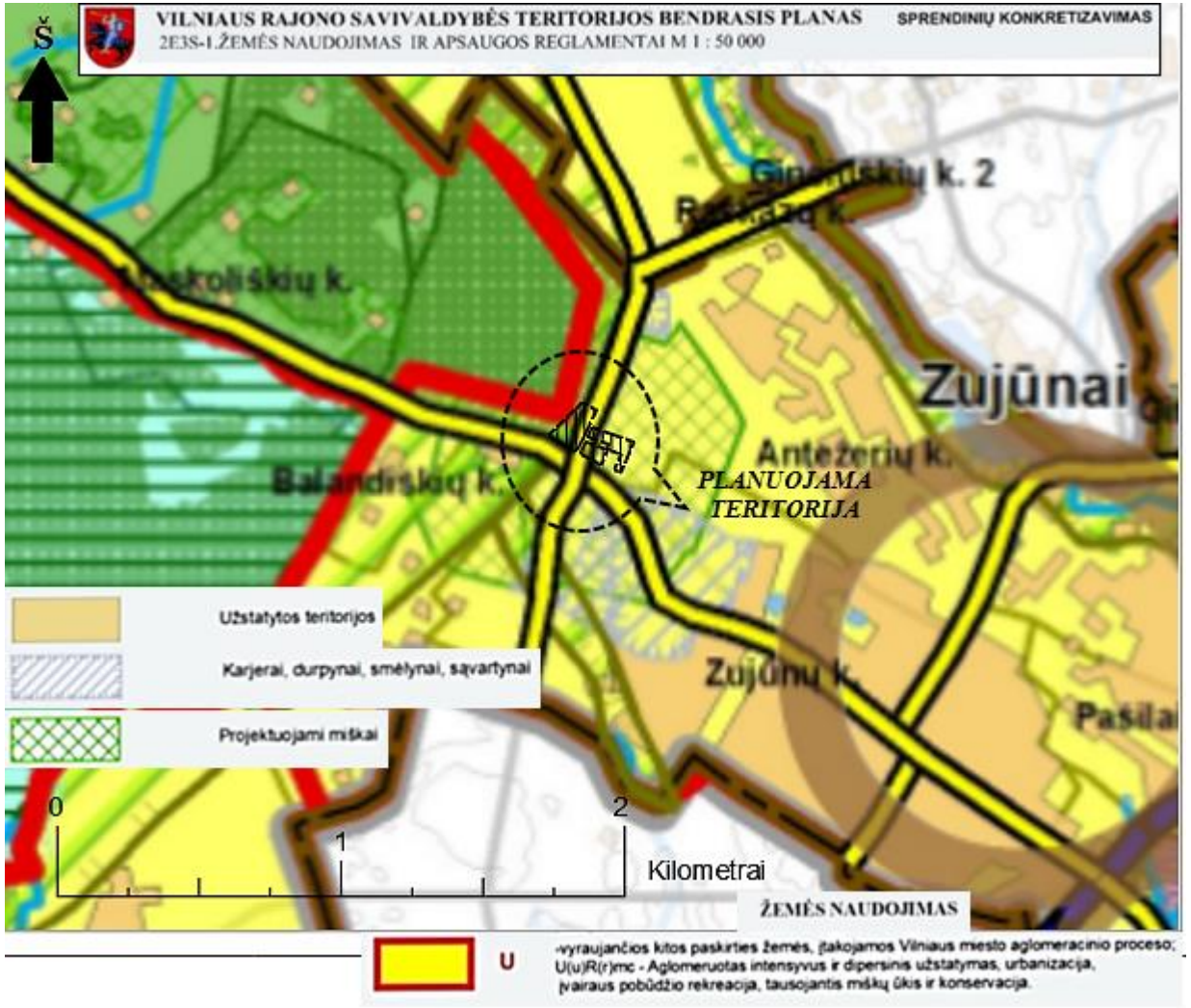

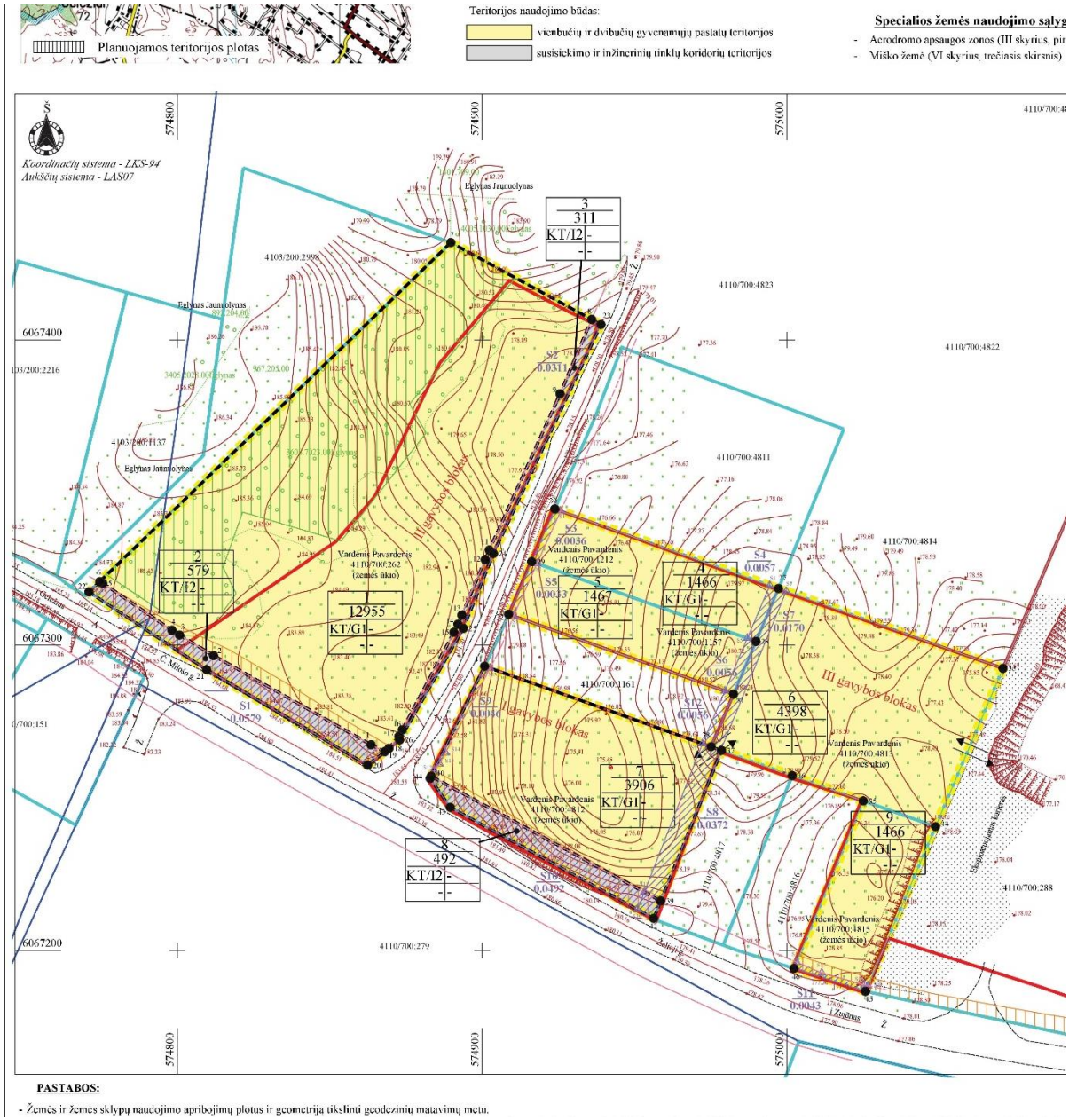

Bendrajame plane – urbanizuota zona, reiškia išeksploatavus išteklius galima keisti į vienbučių, dvibučių teritorijas, bet...

Teritorijų planavimo įstatymas

2 straipsnio 22 dalis

Teritorijos naudojimo reglamentas – vietovės lygmens **kompleksinio** teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nustatyta teritorijos naudojimo ir apsaugos nuostatų, veiklos teritorijoje plėtojimo reikalavimų ir apribojimų visuma.

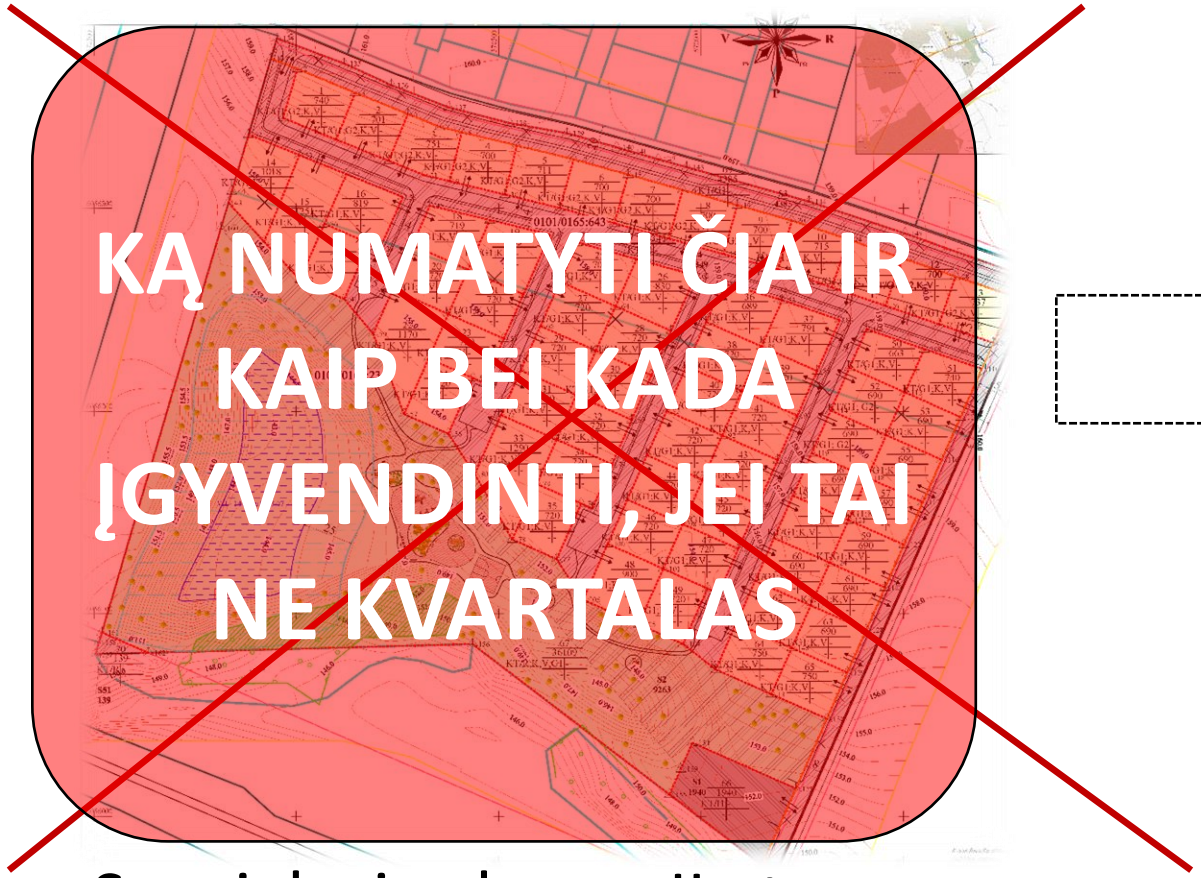

Specialusis planas. II etapas

Detalusis planas

Pasiūlymai AM buvo pateikti. Atsakymas:

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, manytina, kad **žemės gelmių naudojimo planai skirti konkrečios veiklos planavimui**, t. y. naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių ar žemės gelmių ertmių ir jų teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonėms ir sąlygoms, o **ne urbanistiniams kokybiniams pokyčiams ir kiekybinei plėtrai nustatyti.** Žemės gelmių naudojimo planų ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo tikslai ir jais sprendžiami uždaviniai iš esmės skiriasi, todėl **žemės gelmių naudojimo planais negali būti nustatomas teritorijos naudojimo reglamentas**, kuris yra vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose išreikštas kompleksinio, o ne specialiojo, teritorijų planavimo uždavinių sprendimo rezultatas.

POVEIKIO APLINKAI VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas

3 straipsnis. **Atranka** dėl poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio aplinkai vertinimas planuojant, keičiant ir plečiant ūkinę veiklą

1) planuojama ūkinė veikla įrašyta į Planuojamos ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas, rūšių sąrašą (šio įstatymo 1 priedas);

PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS, KURIOS POVEIKIS APLINKAI PRIVALO BŪTI VERTINAMAS, RŪŠIŲ SĄRAŠAS

2.6. kitų naudingųjų iškasenų gavyba (**kai kasybos sklypas – 25 ha ir didesnis**);

AAA specialistai **pagrindiniu motyvu**, nulėmusiu tai kad PAV atrankos nepakanka ir reikia rengti PAV programą ir ataskaitą nurodo:

„planuojama kasyba apie 22,4 ha plote. Atsižvelgiant į didelį PŪV mastą, lyginant su PAV įstatyme nustatytais ribiniais dydžiais, galimas reikšmingas poveikis aplinkai, todėl atliekant poveikio aplinkai vertinimą būtų įvertintas PŪV tiesioginis ir netiesioginis poveikis aplinkos elementams ir visuomenės sveikatai bei galimai veiksnių tarpusavio sąveikai dėl ilgalaikės didelio masto ūkinės veiklos.“

Kitas motyvas dėl PAV programos ir atskaitos rengimo

„PŪV metu planuojama xxx ha ploto miškų ūkio paskirties žemę paversti kitomis naudmenomis – naudingųjų iškasenų teritorijomis. Atliekant poveikio aplinkai vertinimą būtų įvertinta kaip planuojamas miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis atitinka Lietuvos Respublikos miškų įstatymo nuostatas bei įvertinta ar tikrai nėra galimybės naudingųjų iškasenų eksploatuoti ne miško žemėje, atsižvelgiant į iššvalgytus savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje esančius atitinkamus naudingųjų iškasenų telkinius, dėl kurių dar neišduoti leidimai naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes. PAV metu bus vertinamos alternatyvos, tame tarpe ir vietos“.

Dažnas motyvas dėl PAV programos ir atskaitos rengimo

„Agentūra, pasibaigus pasiūlymų teikimo terminui dėl PŪV poveikio aplinkai vertinimo, pastabų ir pasiūlymų iš suinteresuotos visuomenės negavo. Atliekant poveikio aplinkai vertinimo procedūras būtų sudarytos didesnės galimybės suinteresuotai visuomenei dalyvauti poveikio aplinkai vertinimo procese, teikti pastabas ir pasiūlymus dėl PŪV.“

VIS DAR IŠLIEKA NEAIŠKUMAS

PAV procese perdėtai sureikšmintas ES buveinių direktyvos kriterijus atitinkančių vietovių apsaugos statusas.

Buveinė 6270 – tai rūšių turtingi smilgynai.
Tai užleista nenaudojama ariama žemė.

Ištrauka iš Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių žemėlapio
M 1:10 000

LATVIJA
KRETINGA
KLAIPĖDA
KURŠIŲ MARIOS
RUSIJA
ининград
ŠIAULIAI
PAKRUOJIS
PASVALYS
KUPIŠKIS
ANYKŠČIAI
UTENA
KAIŠIADORYS
VILNIUS
MARIJAMPOLĖ
Daugavpil
BALT
Лида

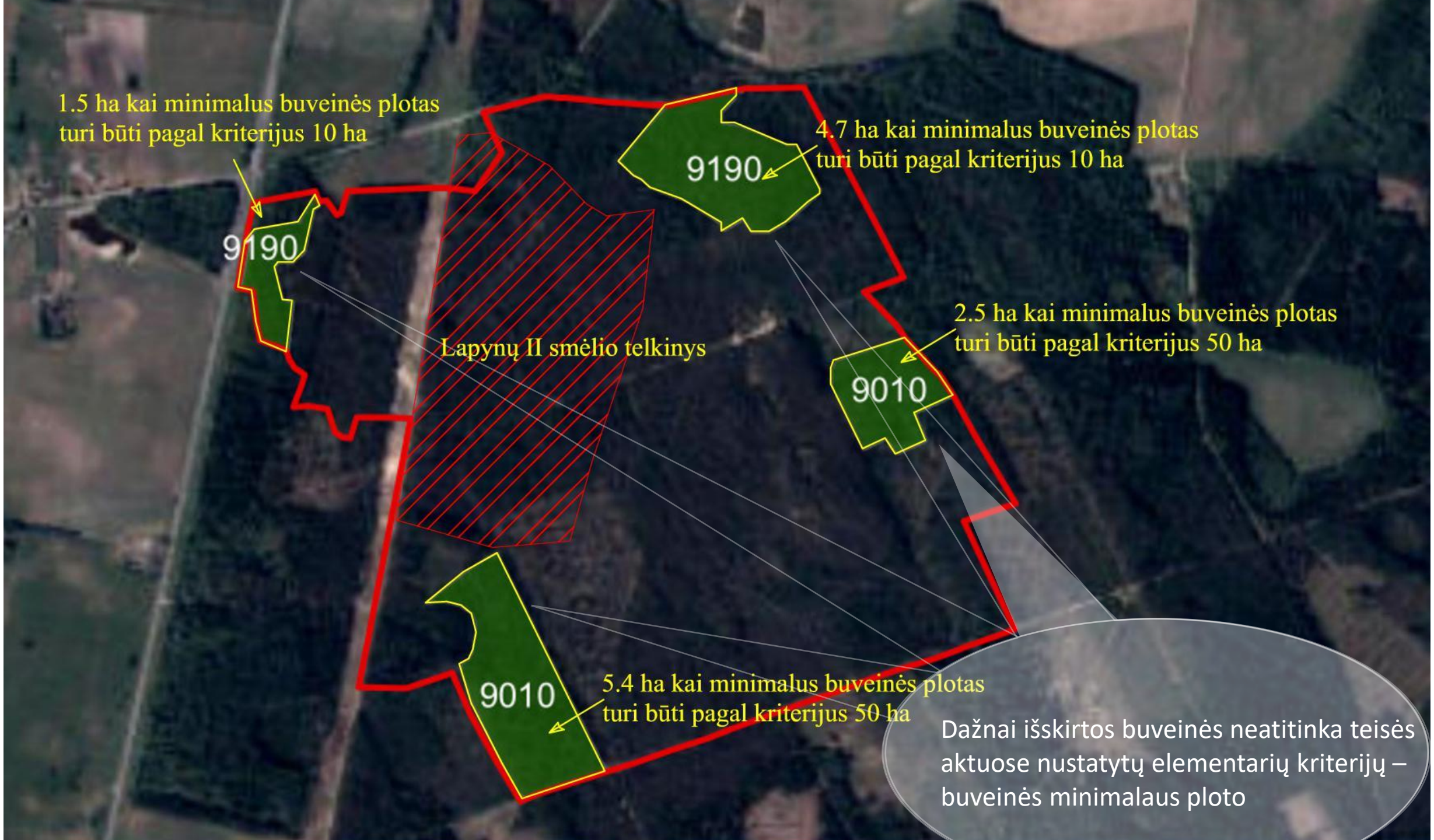
1.5 ha kai minimalus buveinės plotas
turi būti pagal kriterijus 10 ha
9190
4.7 ha kai minimalus buveinės plotas
turi būti pagal kriterijus 10 ha
9190
Lapynų II smėlio telkinys
2.5 ha kai minimalus buveinės plotas
turi būti pagal kriterijus 50 ha
9010
9010
5.4 ha kai minimalus buveinės plotas
turi būti pagal kriterijus 50 ha
Dažnai išskirtos buveinės neatitinka teisės aktuose nustatytų elementarių kriterijų – buveinės minimalaus ploto

AM yra IŠREIŠKUSI NUOMONĘ, kad tokioms

„inventorizuotoms buveinėms **nenumatytas specialus apsaugos režimas** – buveinės neįrašytos į Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą, skirtą pateikti Europos Komisijai, patvirtintą aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1-210“.

„INVENTORIZUOTŲ BUVEINIŲ APSAUGOS KLAUSIMAS NETURĖTŲ BŪTI VERTINAMAS, NES TAM **NĖRA TEISINIO PAGRINDO**“.

Būtų nuostabu, kad atsakingos už aplinkos apsaugą institucijos – VSTT ir AAA įsiklausytų į tokią AM poziciją.

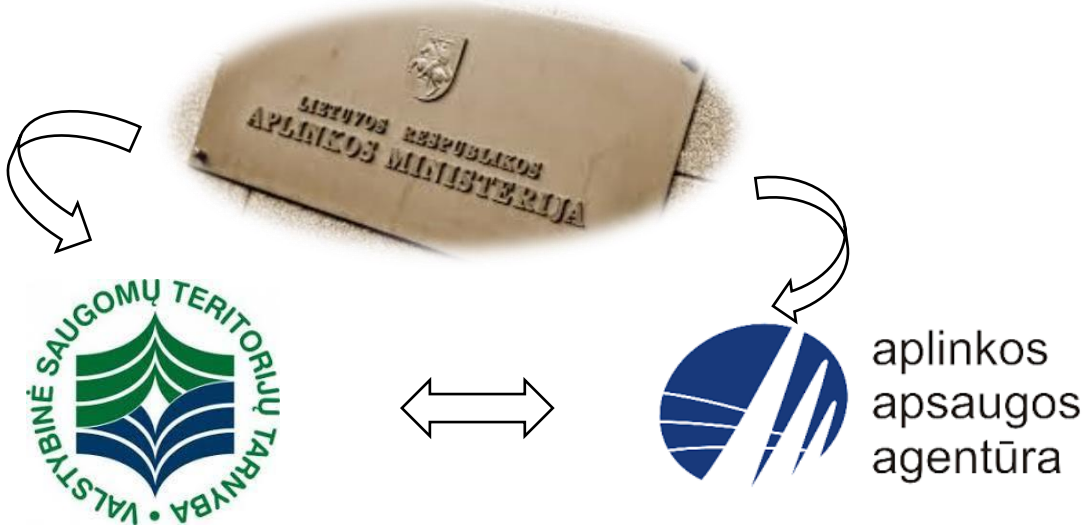

„Atrankos informacijoje nurodoma, kad PŪV plote nėra aptikta jokių Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių. Tik tarpukalvių pažemėjimuose esančios apleistos pievos priskirtos stepinių pievų (buveinė 6210) ir rūšių turtingiems smilgynams (buveinė 6270). ***Šios augimvietės lieka už karjero ribų ir nebus paveiktos****. Atrankos informacijoje nėra pateikta konkrečių faktų, įrodančių apie poveikio šioms buveinėms nebuvimą. Pagal pateiktą grafinę medžiagą, nurodoma, kad šios buveinės yra išsidėsčiusios beveik aplink visą PŪV. Atrankos informacijoje pažymima, kad* ***šis telkinys jau naudojamas 36 metus****,* ***bet nėra pateikta duomenų apie jau vykdomos iškasenų gavybos įtaką šioms buveinėms****. Prašome Atrankos informacijoje įvertinti PŪV poveikį tiek telkinio eksploatavimo, tiek rekultivacijos metu šioms natūralioms buveinėms, esant poreikiui nusimatyti priemones šiam poveikiui sumažinti arba išvengti.“*

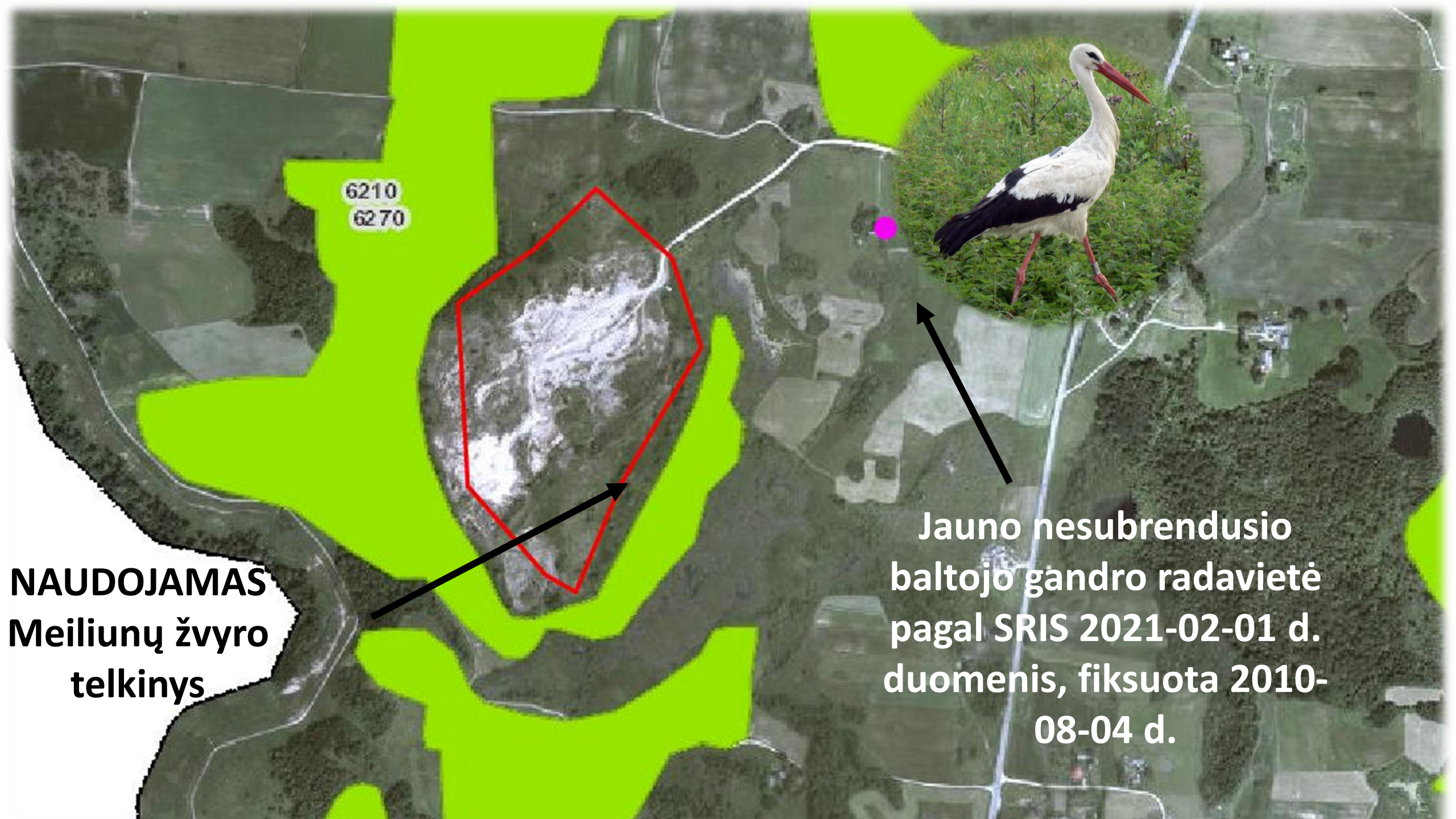
6210
6270
NAUDOJAMAS
Meiliunų žvyro
telkinys
Jauno nesubrendusio
baltojo gandro radavietė
pagal SRIS 2021-02-01 d.
duomenis, fiksuota 2010-
08-04 d.

Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos tvarkos aprašas patvirtintas Aplinkos ministro 2001 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 219. Nuo tada tiktai buvo pradėtos identifikuoti ir išskirti tokios vietovės. Tuo metu Meiliūnų žvyro karjeras jau veikė 17 metų. Nors karjeras veikė, bet tai nesukliudė tarpukalvių pažemėjimuose esančias apleistas pievas priskirti stepių pievoms (buveinė 6210) ir rūšių turtingiems smilgynams (buveinė 6270). **Šios pievos ir šiandien, t. y. po 36 metų nuo karjero veiklos pradžios išliko nepakitusios**. Reiškia, kad karjero veikla nedaro jokios įtakos pievų augalijai. Šios buveinės galėtų būti sunaikintos tikai tuo atveju, jeigu kas nors imtų ir jas suartų bei užsėtų javais ar kitokiais žemės ūkio augalais. Netgi nušienavus, išvažinėjus sunkiasvore technika ar padegus išdžiūvusius smilgynus, augalija vėl atsikurtų. Tuo tarpu automobiliai į karjerą atvažiuoja keliu, ant kurio augalai neauga, buldozeris ar ekskavatorius taip pat nevažinėja pievomis, o dirba ir kasa žvyrą karjere. Pievų augalijai mechanizmų ar transporto keliamas triukšmas nekenkia. Netgi nusėdusias dulkes nuplauna lietus ir žolės dėl to neišnyksta. Tarp ūkinės veiklos karjere ir pievų rūšinės sudėties už karjero ribų tarpukalvių pažemėjimuose nėra priežastinės sąveikos. **Pievų žolinė sudėtis nepriklauso nuo to koks automobilis ir kiek kartų atvažiuoja keliu į karjerą ir kokia technika dirba karjero dugne, kokį triukšmą jie skleidžia.** Skaičiavimais buvo pagrįsta, kad oro tarša už karjero ribų dėl išmetimų iš mechanizmų vidaus degimo variklių lieka artima gamtiniam fonui. Todėl netgi šis ūkinės veiklos galimas poveikio aplinkai rodiklis neliudija, kad dėl karjero veiklos gali išnykti ar būti paveiktos stepinių pievų žolės ar smilgos. Kadangi nei vienas karjere vykdomos ūkinės veiklos faktorius neturi netgi teorinių prielaidų kaip nors paveikti, pakeisti ar kitaip įtakoti pievų žolių sudėtį už karjero ribų, todėl nėra jokio poreikio prisigalvoti nebūtų priemonių stepių pievų ir smilgynų buveinėms tarpukalvių pažemėjimuose už karjero ribų apsaugoti nei tęsiant jau prieš 36 metus pradėto karjero eksploatavimą, nei jo rekultivavimo metu.

Pastaba: Atrankos informacijoje nepateiktos PŪV teritorijai taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos pagal Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatas bei nepagrįstos PŪV galimybes atsižvelgiant į šias specialiąsias žemės naudojimo sąlygas.

Paaiškinimas: Žiūrėti 20 punktą (31 psl.). Tai naudingųjų iškasenų teritorija, kurioje karjeras jau veikė 36 metus.

Ekspertas nepamatė.

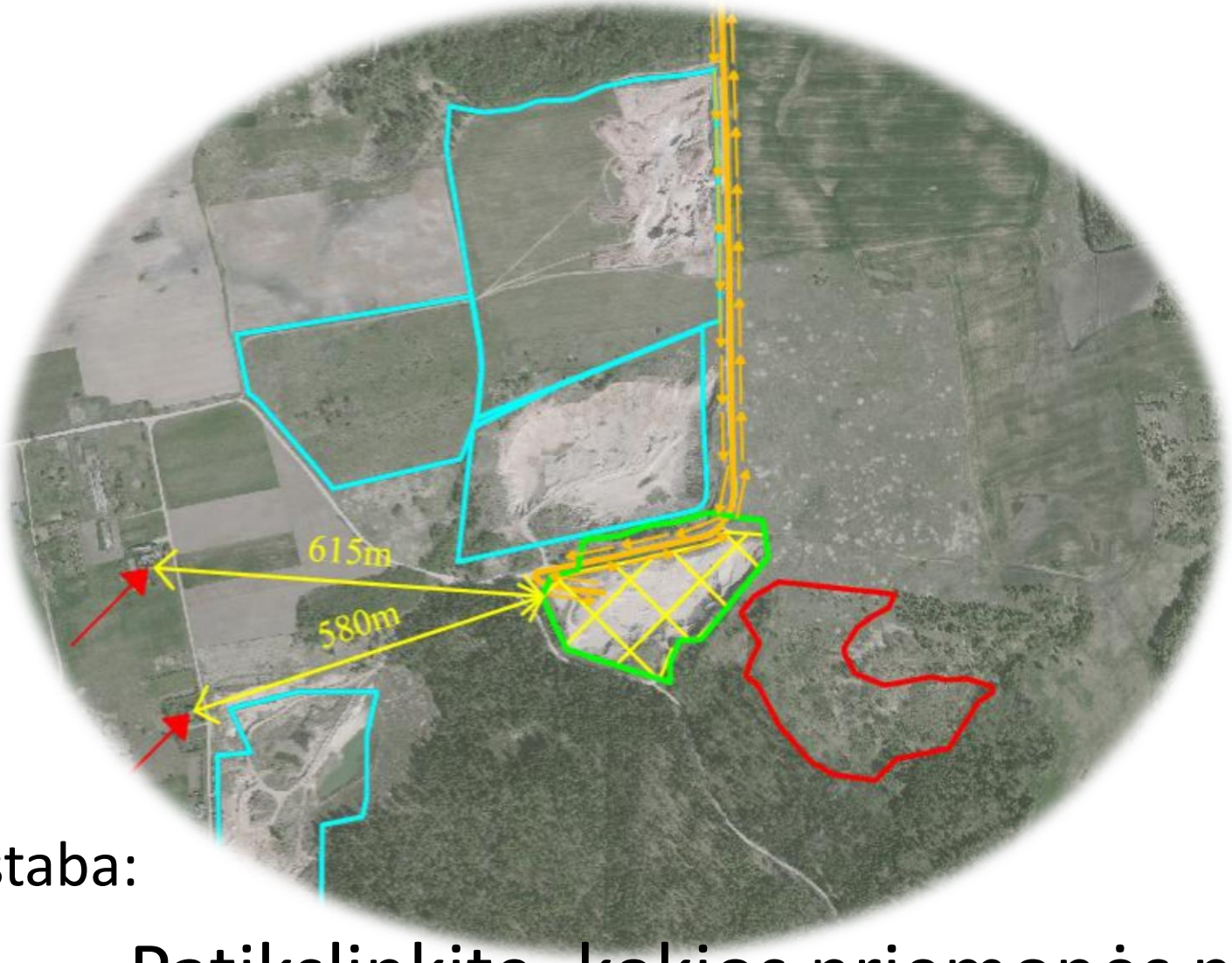

Arvydiškių II smėlio telkinį, kuris **naudojamas** jau daugelį metų **dar nuo Sovietmečio laikų** planuojama kasti giliau buvusios aslos neišeinant iš esančio karjero ribų.

Pastaba:

„Patikslinkite, kokios priemonės numatomos, kad labai didelio ir didelio estetinio potencialo ypač ir vidutiniškai raiškių kraštovaizdžio kompleksų kokybė nebus bloginama“.

Niekaip nesutiko Aplinkos apsaugos agentūros specialistai su teiginiu, kad sapropelio gavyba ežere toliau nuo pakrantės nekenkia žuvims neršto metu, kol nepateikėme paaiškinimo, kad

„žuvys neršto metu taip įsiaudrinusios žaidžia savo meilės žaidimus, kad nekreipia dėmesio į aplinką“.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!

Dr. Ginutis Juozapavičius
Dr. Tatjana Kuzavinienė

www.gjmagma.lt
gjmagma@gmail.com
Vaidevučio g.18, Vilnius